

Az érzelmi élet zavarai

Szily Erika

2019 10. 01.

Az érzelmek (emóciók)

- Valóság elemeihez való szubjektív viszony
- Alapérzelmek (öröm, harag, szomorúság...)
  - 1. döntési szint: van-e jel?
  - 2. döntési szint: fontos-e?
  - 3. döntési szint: pozitív v. negatív? (appetens vagy averzív - fight or flight - viselkedés)
- Komplex szociális érzelmek (bűntudat, féltékenység, elégedettség...)

Az érzelmek (emóciók)

- Érzelemkeletkezés elméletei
  - Charles Darwin
  - James – Lange-féle perifériás elmélet
  - Kognitív elméletek (pl. Schachter és Singer)
  - Modern érzelemelméletek (dimenzionális modellek, diszkrét érzelem modellek...)
- Neurobiológia
  - Limbikus rendszer
    - pl. hippocampus, amygdala, insula
  - Prefrontális cortex
    - ACC, OFC, dPFC
  - Szerotonin

Az érzelmek (emóciók)

- Érzelmi reakció komponensei
- Szubjektív komponens – az érzelmi élmény átélésének tudatossá válása;
- Kognitív komponens – részben az ingerek jelentőségének értékelése, részben a figyelmi preferenciák módosulása, emlékezeti felidézés és a további döntéshozatal előkészítése;
- Éberség (arousal) változása;
- Vegetatív változások, amelyek az autonóm idegrendszer és a neurohormonális rendszer által mediáltak;
- Motoros komponens – mimika, pantomimika, verbális folyamatok, prozódia;
- Motivációs állapot, cselekvéskészség megváltozása.

Kóros érzelmi állapotok

- Érzelmi reakció intenzitásának zavarai
  - Érzelmi reakció intenzitásának fokozódása
    - Kóros negatív tónusú állapotok
    - Kóros pozitív tónusú állapotok
  - Érzelmi reakció intenzitásának csökkenése
- Érzelmi reakciók minőségi zavarai
  - Hangulat zavarai
  - Közérzet zavarai

Érzelmi reakció intenzitásának fokozódása:

Kóros negatív tónusú állapotok

- Szorongás
  - Lefolyás, típusok
    - Szituatív, nem kóros, sőt
    - GAD, fóbiák, pánik, PTSD, OCD
    - Egyéb pszichiátriai betegségek tünete (pl. depressziós epizód, pszichózis)
  - Tünetek
    - Szubjektív
    - Vegetatív
    - Viselkedéses

Érzelmi reakció intenzitásának fokozódása:

Kóros negatív tónusú állapotok

- **Agresszió**
  - Fenyegető ingerre adott válasz
  - Szociálisan szabályozott
  - Impulzuskontroll zavarai; Ringel-f. preszuicidális triász; explozív reakció; acting out
  - Pszichózis, mánia, szerhatás (!!!), stb.
- **Egyéb kóros állapotok**
  - Kóros érzelmi igénybevehetőség
  - Affektus-augmentáció

Érzelmi reakció intenzitásának fokozódása:

Kóros pozitív tónusú állapotok

- Fokozott érzelmi reakciók – általában a hangulat emelkedésével együtt
- Extasis, furor maniacus
  - Mánia
  - Epilepsziás aura, egyes pszichózisok
  - Szerhatás,
  - Organikus eltérések

Érzelmi reakció intenzitásának csökkenése

- Apathia, közöny
  - Autizmus, ment. ret., depresszió, demencia
- Érzelmi elsivárosodás
  - Szkizofrénia negatív tünete
- Érzelmi gátoltság – lethargia, stupor
  - Depressziós kórképek
- Emocionális parkinsonismus
  - Típusos antipszichotikumok
- Alkoholos személyiségváltozás

Érzelmi reakciók minőségi zavarai

- Szocializáció – személyiség fejlődése – adekvát, kornak megfelelő érzelmi reakciók
  - Infantilizmus
- Regresszió, Ganser-tünetcsoport
- Ambivalencia
  - Borderline sz. z.
- Emocionális inkontinencia
  - Organikus károsodások
- Inadekvát érzelmi reakciók
  - Pl. pszichózisok

Hangulat zavarai

- Dysthymia – Hangulatzavarok, egyéb betegségek
  - (melancholia, stupor)
- Hyperthymia – Mániás epizód
- Parathymia – Pszichózisok

Közérzet zavarai

- Dysphoria
- Euphoria

Köszönöm a figyelmet!